HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובועל בעילת מצוה ופורש ונוהג שבעת ימי המשתה ואחר כך נוהג שבעת ימי אבילות וכל אותן הימים הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים (א) ואין מונעין תכשיטין מן הכלה כל שלשים יום [א] ודוקא אביו של חתן או אמה של כלה דליכא איניש דטרח להו אבל איפכא לא אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא לא שנו אלא שנתן מים על גבי בשר אבל לא נתן מים על גבי בשר מזדבן אמר רבא ובכרך אע"פ שנתן מים על גבי בשר מזדבן אמר רב פפא ובכפר אע"פ שלא נתן מים על גבי בשר לא מזדבן ואלא דרב חסדא היכי משכחת לה אמר רב אשי כגון מתא מחסיא דמפקא מכרך ומפקא מכפר תניא כוותיה דרב חסדא [ב] הרי שהיה פתו אפויה וטבחו טבוח ויינו מזוג ונתן מים על גבי בשר ומת אביו של חתן או אמה של כלה מכניסין את המת לחדר ואת החתן ואת הכלה לחופה ובועל בעילת מצוה ופורש ונוהג שבעת ימי המשתה ואח"כ נוהג שבעת ימי אבילות וכל אותן הימים הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים וכן [ג] מי שפירסה אשתו נדה הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים (א)[ג] ואין מונעין תכשיטין מן הכלה כל ל' יום בין כך ובין כך לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצ"ש אמר מר הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן [ד] אע"פ שאמרו אין אבילות במועד אבל דברים של צינעא נוהג דרש רב יוסף בריה דרבא משמיה דרבא [ה] ל"ש אלא שלא בעל אבל בעל אשתו ישנה עמו והא הכא דבבעל עסקינן וקתני הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים כי קאמר [ו] אפירסה אשתו נדה הא וכן קתני

הכי

ופורש. ויקברו את המת מיד דכיון דחלה עליו חתונה הויא לגביה כרגל ולא אתיא אבילות וחיילא ונוהג שבעת ימי המשתה כו': **וכל אותן הימים.** של ימי המשתה ושל אבילות: **הוא ישן כו'.** ואין מתיחדין זה עם זה שמא יבעול ואבל אסור בתשמיש המטה כדילפינן באלו מגלחין (מו"ק דף טו:) ואף בשבעת ימי המשתה שהן כרגל נוהג הוא אבילות של דברי צינעא דהיינו איסור תשמיש כדלקמן: **ואין מונעין.** בשביל האבילות אין אוסרין עליה תכשיטיה שלא תתגנה על בעלה: °**כל שלשים יום.** ואע"פ שהן ימי אבילות לשאר בני אדם וכל שכן משלשים ואילך: **דליכא איניש דטרח.** אם יפסידו מה שהכינו: **שנתן מים על גבי בשר.** שוב אינו ראוי למוכרו במקולין: **בכרך.** שכיחי אינשי טובא ויש קופלים הרבה: **אלא דרב חסדא.** דמפליג בין נתן ללא נתן: **היכי משכחת לה.** לא בכרך ולא בכפר: **דמפקא מכרך ומפקא מכפר.** מוצאה מכלל כרך ומוצאה מכלל כפר. גדולה מכפר וקטנה מכרך: **תניא כרב חסדא.** דמוקי לה בנתן מים על גבי בשר: **וכן מי שפירסה אשתו נדה.** בכניסתה לחופה: **הוא ישן כו'.** ואין נאמנין זה עם זה: **בין כך ובין כך.** בין יש אונס בין אין אונס: **לא יבעול.** בעילה ראשונה: **לא בערב שבת כו'.** בליל שבת מפני שעושה חבורה: **ולא במוצ"ש.** לקמן [ע"ב] מפרש: **מסייע ליה.** הא דקתני דאסור בתשמיש בשבעת ימי המשתה שהן לו כרגל: **של צינעא.** שאינו ניכר לבריות שהוא אבל בכך: **לא שנו.** דאין נאמנין להתייחד: **אלא שלא בעל.** דתקיף ליה יצריה: **דבבעל עסקינן.** דקתני בועל בעילת מצוה לפני קבורת המת: **כי קאמר.** רבא לא שנו אפירסה אשתו נדה קאמר דכיון דנדה חמורה בעל מהימן עלה דלא אתי לזלזולי באיסור כרת: **הא וכן קתני.** קס"ד אכולה מילתא דאבילות מדמינן ליה ובאבילות דבעל עסקינן:

ה"ק

בועל בעילת מצוה ופורש. קודם שיקבר המת אבל לאחר שנקבר לא כדאמרינן בסמוך דברים של צינעא נוהג ודייק לה מדקתני כל אותן הימים הוא ישן בין האנשים כו' מיהו מרישא דהכא לא ה"מ למידק דדוקא כשהמת בחדר הוא דשרי בעילת מצוה דמאי לדחויי דבועל בעילת מצוה היינו אפי' לאחר שחל עליו אבילות אבל קשה לרשב"א אמאי לא דייק מדקתני ופורש מכלל דנוהג דברים של צינעא מדלא התיר אלא בעילת מצוה דוקא ואור"י דהמ"ל פורש משום דם בתולים כדאמרינן בפ' תינוקת (נדה דף סה:) אבל מהוא ישן בין האנשים דייק שפיר דהוי משום אבילות דאי משום נדות כיון דבעיל אשתו ישנה עמו כדאמר רב יוסף בסמוך ועוד דכל אותן הימים משמע דכולהו הוי חד טעמא דהיינו משום אבילות והשתא מקילינן טפי באנינות דאורייתא מבאבילות דרבנן מידי דהוה אנעילת סנדל ועטיפת הראש וכפיית המטה: **בעילת** מצוה. קרי לה בעילת מצוה משום דכתיב כי בועליך עושיך ואמרי' (סנהדרין דף כב:) אין אשה כורתת ברית אלא למי שעושה אותה כלי וע"י כך מידבק בה ובאין לידי פריה ורביה ולהכי קרי לה לבעילה ראשונה בעילת מצוה: **אבל** איפכא לא. וה"ה אם אבלים מחמת שאר קרובים תימה דאמר בפ"ג דמועד קטן (דף כג. ושם) מתה אשתו אסור לישא עד שיעברו ג' רגלים ואם אין לו בנים מותר לישא לאלתר משום פריה ורביה הניחה לו בנים קטנים מותר לישא לאלתר משום פרנסתם והכא אמר אבל איפכא לא ומשמע דאין לו בנים עסקינן מדקאמר דליכא דטרח להו משמע דבבחור איירי וי"ל דלאלתר לאו דוקא אלא כלומר מותר לאחר ז' ומיהו לבעול אסור עד לאחר ל' כדמוכח בתר הכי במעשה שמתה אשתו של יוסף הכהן ואמר לאחותה בבית הקברות לאי ופרנסי בני אחותיך ואעפ"כ לא בא עליה עד זמן מרובה מאי זמן מרובה שלשים יום מכלל דכנסה תוך ל' ותוך שבעה ודאי אסור כדמוכח הכא ומה שאמר לה בבה"ק לא היה זה כניסה אלא שידוכין בעלמא ונראה לר"י דודאי אותו שיש לו בנים קטנים מותר לישא תוך ל' כדמשמע בעובדא דיוסף הכהן אבל אותו שאין לו בנים כלל אסור לישא עד לאחר שלשים כיון שאין יכול לבעול תוך שלשים וכן משמע במס' שמחות (פ"ז) דתניא בד"א כשיש לו בנים גדולים אבל אין לו בנים או שיש לו בנים קטנים מותר לישא אחרת לאחר ל' משמע דאסור אפי' לישא תוך שלשים ואע"ג דיש לו בנים קטנים מותר לישא תוך שלשים מ"מ נקט אחר שלשים משום אין לו בנים ור"ת ר"ל דאין לו בנים אפי' לבעול שרי תוך שלשים אחר ז' משום פריה ורביה והההיא דשמחות אינה מתיישבת כפי' ונראה דיש לו בנים קטנים שרי לישא ואפי' אם היא נמי אבילה מפני שמפרנסת בניו ואע"פ שאפשר באחרת כדמוכח בעובדא דיוסף הכהן שהיתה אבילה מאחותה ומיהו אין כל כך ראיה דשמא שאני התם לפי שהיא תרחם על בני אחותה יותר מאחרת ואע"ג דתנן בפרק החולץ (יבמות דף מב. ושם) כל הנשים יתארסו חוץ מאלמנה מפני האיבול ולא מפליג מידי משמע שאסורה אפי' למי שיש לו בנים קטנים כשהיא אבילה התם משום דבלאו הכי אסורה דצריכה להמתין ג' חדשים משום הבחנה ואור"ת דאפי' מתו אביו ואמו יכול לכנוס אחר ל' והא דאמרי' במועד קטן (דף כב:) על כל המתים נכנס לבית המשתה אחר ל' על אביו ועל אמו אחר י"ב חדשים ה"מ בשאר שמחות אבל לישא אשה שהיא מצוה יתירה מותר ואפי' יש לו בנים משום שנאמר (קהלת יא) בבקר זרע [את] זרעך ולערב אל תנח ידך והביא ראיה מדתניא סתם כל ל' יום לנישואין ולא מפליג בין אביו ואמו לשאר קרובים משמע דכולהו לאחר ל' מותר וה"ר יוסף הביא ראיה לדבריו דתנן במסכת שמחות (פ"ט) בהדיא על כל המתים אסור לילך לבית המשתה עד שישלימו ל' יום ועל אביו ועל אמו אסור כל שנים עשר חדש אא"כ היה של מצוה אלמא שרי בכל משתה של מצוה וצ"ע אי קאי נמי ארישא ושרי אפי' תוך ל' יום: **כגון מתא מחסיא.** תימה רב חסדא מאי דוחקיה לאוקומי בנתן מים על גבי בשר נוקמה בכפר אע"פ שלא נתן מים על גבי בשר ויש לומר משום דניחא ליה לרב חסדא לאוקמה ברוב עיירות שהן בינוניות וה"ק כגון מתא מחסיא ורוב עיירות ומש"ה נקט נמי בברייתא דמייתי ונתן מים על גבי בשר משום דאיירי ברוב עיירות: **מסייע** ליה לר' יוחנן כו'. מועד ותתן משוה אותן בכ"מ כההיא דתניא בפ"ק דמועד קטן (דף ז: ושם) חתן שנולד בו נגע נותנין לו ז' ימי המשתה לו ולאיצטליתו ולכסותו וכן ברגל נותנין לו כל ימות הרגל: **אבל** דברים **של צינעא נוהג.** פי' חובה לעשות כן ולא רשות מדמייתי סייעתא מן הברייתא וא"ת רב ושמואל דאמרי בפרק בתרא דמועד קטן (דף כד.) דתשמיש המטה בשבת של ז' ימי אבילות רשות תיקשי להו ברייתא דהכא ואין סברא לחלק בין מועד לשבת ומקילין בשבת טפי אלא נראה לר"י דרב ושמואל מפלגי בין חתן למועד ושבת אבל קשה דכל אותן הימים הוא ישן בין האנשים משמע אפי' בשבת ופסקו ה"ג כר' יוחנן ופירשו אע"ג דקיימא לן כדברי המיקל באבל ה"מ בתנאי אבל באמוראי לא ואור"י דודאי נראה דהלכה כר' יוחנן מדאמר הש"ס הכא מסייע ליה לר' יוחנן:

והלעת

עין משפט
נר מצוה

ט א ב מיי' פי"א מהל' אבל הל' ח סמג עשין ב טוש"ע יו"ד סי' שמב וסי' שפג סעי' ב [רב אלפס כאן ובמ"ק פ"ג דף רלא.]

י ג מיי' וסמג שם טוש"ע שם סי' שפא סעי' ו:

יא ד מיי' פ"י שם הל' ג סמג שם טוש"ע שם סי' שלט סעי' ב [עי' כ"מ]:

יב ה ו מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל"א סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כב סעי' א וטוש"ע יו"ד סי' שפג סעי' ב:

◆

תוספות רי"ד

אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שניתן מים ע"ג בשר אבל לא ניתן מים ע"ג בשר מיזדבן. אמר רבא ובכרך אע"פ שניתן מים על גבי בשר מיזדבן. א"ר פפא ובכפר אע"פ שלא ניתן מים ע"ג בשר לא מיזדבן. ואלא דרב חסדא היכי משכחת לה כגון מתא מחסיא דמפקא מכפר ומפקא מכרך: אמר מר הוא ישן בין האנשים וכו'. מסייע ליה לר' יוחנן דאמר ר"י אע"פ שאמרו אין אבילות במועד אבל דברים שבצנעה נוהג. פי' ז' ימי חתונות כשבעת ימי הרגל הן לו. ומפני שתשמיש המטה הוי דבר של צנעה שאין בני העולם מרגישים אסור: דרש ר"י ברי' דרבא משמיה דרבא לא שנו אלא שלא בעל שיצרו תוקפו אבל בעל אשתו ישנה עמו בבית. והא הכא בבעל עסקינן וקתני הוא ישן בין האנשים וכו'. כי קאמר ר"י אפירסה נדה. והא וכן קתני ה"ק וכן מי שפירסה אשתו נדה ולא בעל הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים פי' אבל [בעל] כל נדה דעלמא מתקיים בעלה בבית וכשמת אביו של חתן או אמה של כלה צריכי שימור:

מסורת הש"ס

(א) [יומא עח:], (ב) [עי' תוס' יומא יח: ד"ה יחודי וכו' אריכות בסוגיא דהכא],

◆

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כל ל' יום. ע' מג"א סי' תרי"ג ס"ק י"ב: